

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการเสนอถึงวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการได้มาและการกระทำต่อข้อมูลที่ได้มา กล่าวคือจะได้อภิปรายถึงสมมติฐานในการศึกษา ประชากรในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะแยกอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อดังนี้

1. กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของรองผู้อำนวยการโรงพยาบาล ฝ่ายบริหารโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับต่ำ
2. รองผู้อำนวยการ โรงพยาบาลฝ่ายบริหารที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีระดับกำลังขวัญในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีตัวชี้ (Indicators) ในการวัดดังนี้

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 อายุราชการ
- 1.4 วุฒิการศึกษา
- 1.5 สถานภาพการสมรส
- 1.6 ระดับเงินเดือน
- 1.7 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของรองผู้อำนวยการโรงพยาบาลฝ่ายบริหารมีตัวชี้ (indicators) ดังนี้

- 2.1 ทศนคติเกี่ยวกับสภาพของงาน
- 2.2 ทศนคติเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา
- 2.3 ทศนคติเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน
- 2.4 ทศนคติเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้า
- 2.5 ทศนคติเกี่ยวกับความยุติธรรม
- 2.6 ทศนคติเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของอาชีพ
- 2.7 ทศนคติเกี่ยวกับรายได้และสวัสดิการ
- 2.8 ทศนคติเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่การงาน

ประชากรในการศึกษา

ขนาดของประชากร (Population) ที่จะทำการศึกษามีจำนวน 89 คน คือ รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลฝ่ายบริหาร จากโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามซึ่งบางส่วนนามาจากงานวิจัยในเรื่องกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ของนักวิชาการต่างประเทศ บางส่วนดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของงานวิจัยอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่ให้ตรงกับสมมุติฐานที่ต้องการทดสอบ และบางส่วนก็เป็นคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ประกอบในการสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนที่ 1. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ระดับเงินเดือน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งรวม 7 ข้อ

2. ส่วนที่ 2. เป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended) เกี่ยวกับระดับกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรวัดแบบ Likert Scale จำนวน 33 ข้อ

3. ส่วนที่ 3. เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงงานมี 8 ข้อ

คำถามทั้งหมดสามารถแยกรายละเอียดได้ดังนี้

ส่วนที่ 1.

1. เพศ	(คำถามข้อ 1 ในส่วนที่ 1)
2. อายุ	(คำถามข้อ 2 ในส่วนที่ 1)
3. อายุราชการ	(คำถามข้อ 3 ในส่วนที่ 1)
4. วุฒิการศึกษา	(คำถามข้อ 4 ในส่วนที่ 1)
5. สถานภาพการสมรส	(คำถามข้อ 5 ในส่วนที่ 1)
6. ระดับเงินเดือน	(คำถามข้อ 6 ในส่วนที่ 1)
7. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	(คำถามข้อ 7 ในส่วนที่ 1)

ส่วนที่ 2.

1. ทักษะคติเกี่ยวกับสภาพของงาน	(คำถามข้อ 1-4 ในส่วนที่ 2)
2. ทักษะคติเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา	(คำถามข้อ 5-9 ในส่วนที่ 2)
3. ทักษะคติเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน	(คำถามข้อ 10-13 ในส่วนที่ 2)
4. ทักษะคติเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้า	(คำถามข้อ 14-18 ในส่วนที่ 2)
5. ทักษะคติเกี่ยวกับความยุติธรรม	(คำถามข้อ 19-22 ในส่วนที่ 2)
6. ทักษะคติเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของอาชีพ	(คำถามข้อ 23-26 ในส่วนที่ 2)

7. ทศนคติเกี่ยวกับรายได้และ
สวัสดิการ (คำถามข้อ 27-29 ในส่วนที่ 2)
8. ทศนคติเกี่ยวกับความมั่นคง
ในหน้าที่การงาน (คำถามข้อ 30-33 ในส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 3.

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา
(ระดับจังหวัด) (คำถามข้อ 3.1 ในส่วนที่ 3)
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา
ในส่วนกลาง (คำถามข้อ 3.2 ในส่วนที่ 3)
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงาน
(โรงพยาบาล) (คำถามข้อ 3.3 ในส่วนที่ 3)
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ (คำถามข้อ 3.4 ในส่วนที่ 3)
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้า
หน้า (คำถามข้อ 3.5 ในส่วนที่ 3)
6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ร่วมงาน (คำถามข้อ 3.6 ในส่วนที่ 3)
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายได้,
สิทธิและผลประโยชน์ตอบแทน (คำถามข้อ 3.7 ในส่วนที่ 3)
8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ (คำถามข้อ 3.8 ในส่วนที่ 3)

ในการให้คะแนนของคำถามในแบบสอบถามในส่วนที่ 2 เนื่องจากข้อความในแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะประเมินค่าเป็น 5 ระดับ ตามแนวของ Likert Scale คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มากที่สุด เห็นด้วย/มาก ไม่แน่ใจ/ปานกลาง ไม่เห็นด้วย/น้อย ไม่เห็นด้วย/น้อยที่สุด และได้แบ่งลักษณะของข้อความในส่วนที่ 2 เป็น 2 ประเภท คือ ข้อความในเชิงบวก (Positive) และข้อความในเชิงลบ (Negative) จึงได้กำหนดคะแนนความเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

ลักษณะความเห็น ประเภทข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	ค่าคะแนน				
เชิงบวก	5	4	3	2	1
เชิงลบ	1	2	3	4	5

การทดสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดทางทฤษฎี และศึกษาจากแนวทางที่ได้มีผู้ศึกษาไว้ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงในประเด็นเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัยในเรื่องการสร้างมาตรวัด โดยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ (Expert's Judgement of Content) จึงถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงตรง และใช้เป็นมาตรวัดกำลังขั้วในการปฏิบัติงานได้ส่วนความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) นั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดสอบ (Pretest) กับข้าราชการระดับ 7 ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 15 นาย เนื่องจากลักษณะของกลุ่มประชากรมีลักษณะใกล้เคียงกัน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น สำหรับเครื่องมือที่ใช้ให้คะแนนในมาตรวัดเชิงอันดับนั้นได้ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ อัลฟา (Coefficient Alpha) โดยมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \frac{(1 - \sum s_i^2)}{\sum x^2}$$

เมื่อกำหนดให้

α = ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

s_i^2 = ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบแต่ละข้อความ
(Single Test Variance)

$\sum x^2$ = ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด
(Total Test Variance)

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม หรือแบบทดสอบ

ถ้าค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามนี้ออกมาไม่ต่ำกว่า 0.75 ก็แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สมควรจะได้นำไปศึกษากับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาต่อไป ถ้าค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามนี้ออกมาน้อยกว่า 0.75 ก็แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้น้อย สมควรจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปศึกษากับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาต่อไป เช่นกัน

จากการหาค่าความเชื่อถือได้โดยวิธีดังกล่าว ปรากฏว่าค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามชุดนี้เท่ากับ 0.95 จึงถือได้ว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 89 ชุด ไปยังรองผู้อำนวยการโรงพยาบาลฝ่ายบริหารในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 89 โรงพยาบาล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ตอบทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยต้องการวิจัยเรื่องนี้เพื่อประกอบการศึกษาอย่างแท้จริง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามและติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS-PC+) โดยกำหนดวิธีการ คำนวณในทางสถิติตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การกระจายของตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จะทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วแปลงเป็นค่าร้อยละ โดยจำแนกเสนอเป็นตารางของตัวแปรแต่ละตัวตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายของข้อมูลตัวแปรด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน จะทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วแปลงเป็นค่าร้อยละ และจำแนกเสนอเป็นตารางของตัวแปรแต่ละประเภทตามลำดับ โดยแบ่งระดับตามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{3} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวไว้เป็น ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 1.00 - 2.33 กำหนดเป็นระดับขวัญต่ำ
คะแนนตั้งแต่ 2.34 - 3.66 กำหนดเป็นระดับขวัญปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 3.67 - 5.00 กำหนดเป็นระดับขวัญสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยคำนวณค่า Chi-Square เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นที่อยู่ระดับนามมาตรา (Nominal) กับตัวแปรตามที่อยู่ระดับมาตรา (Ordinal) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวจะใช้ค่า Kendall's tau C เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นที่อยู่ในระดับมาตรา และตัวแปรนามมาตรา กับตัวแปรตามที่อยู่ในระดับมาตราเช่นเดียวกัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่า Kendall's tau C ที่ได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1 ซึ่งแสดงระดับความสัมพันธ์ แตกต่างกัน ดังนี้

- 1 หมายถึง ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในเชิงแปรตามกัน (Positive) อย่างสมบูรณ์
- 1 หมายถึง ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในเชิงผกผันกัน (Negative) อย่างสมบูรณ์
- 0 หมายถึง ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน